

Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori u 2012. godini

Domaćinstva

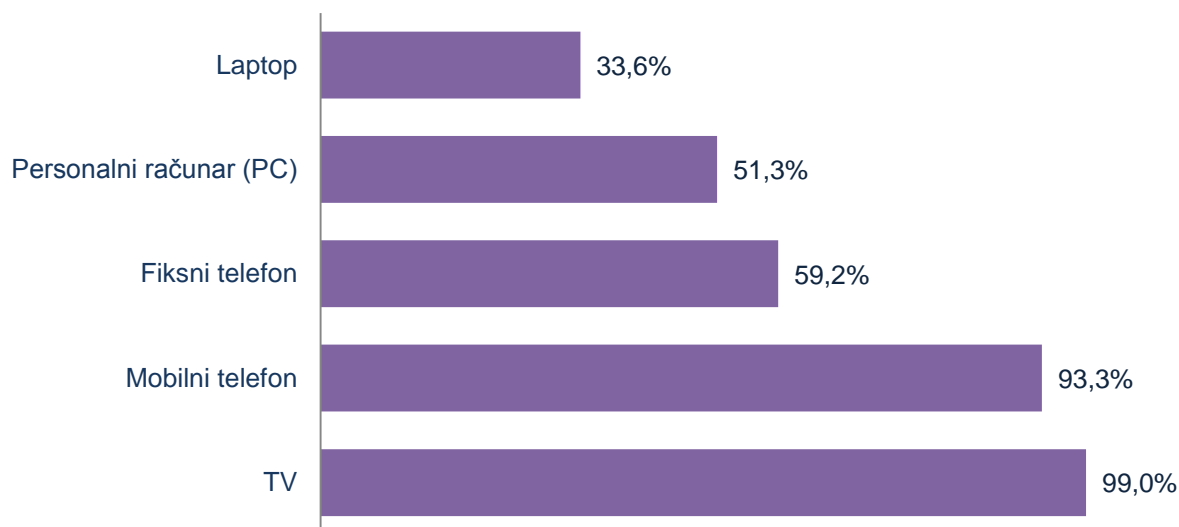
Zavod za statistiku Crne Gore po drugi put sprovodi Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori. Cilj istraživanja je da se dobiju podaci o zastupljenosti i korišćenju informaciono-komunikacionih tehnologija od strane domaćinstava i pojedinaca, kao i preduzeća.

IKT¹ istraživanje koje se sprovodi u domaćinstvima, u skladu sa metodologijom Eurostat-a, **obuhvata domaćinstva sa najmanje jednim članom koji ima između 16 i 74 godine starosti**, kao i pojedince iste starosne dobi.

Na pitanje koje se odnosi na pristup uređajima u domaćinstvu anketirana lica su mogla da daju više odgovora. Istraživanje pokazuje da 99,0% domaćinstava² ima pristup TV prijemniku (u kući), zatim 51,3% ima pristup računaru, 93,3% ima mobilni telefon.

Procenat domaćinstava koja imaju pristup računaru je porastao u odnosu na prethodnu godinu za 4,7%.

Grafik 1. Uređaji zastupljeni u domaćinstvima

¹ IKT – Informaciono - komunikacione tehnologije

² Broj domaćinstava se odnosi na domaćinstva sa najmanje jednim članom starosti od 16 do 74 godine

U Crnoj Gori 55,0% anketiranih domaćinstava je izjavilo da ima pristup Internetu kod kuće, bez obzira na to da li se koristi ili ne. Pristup Internetu se pri tom ostvaruje pomoću nekog od uređaja, kao što su personalni računar (PC) – 75,3% domaćinstava i laptop – 52,0%. Pored navedenih uređaja za pristup Internetu se koriste i mobilni telefon, ručni računari (palmtop, PDAs), igračke konzole (play station) itd. Na ovo pitanje domaćinstvo je moglo da da više odgovora.

Tabela 1. Uređaji pomoću kojih se pristupa Internetu

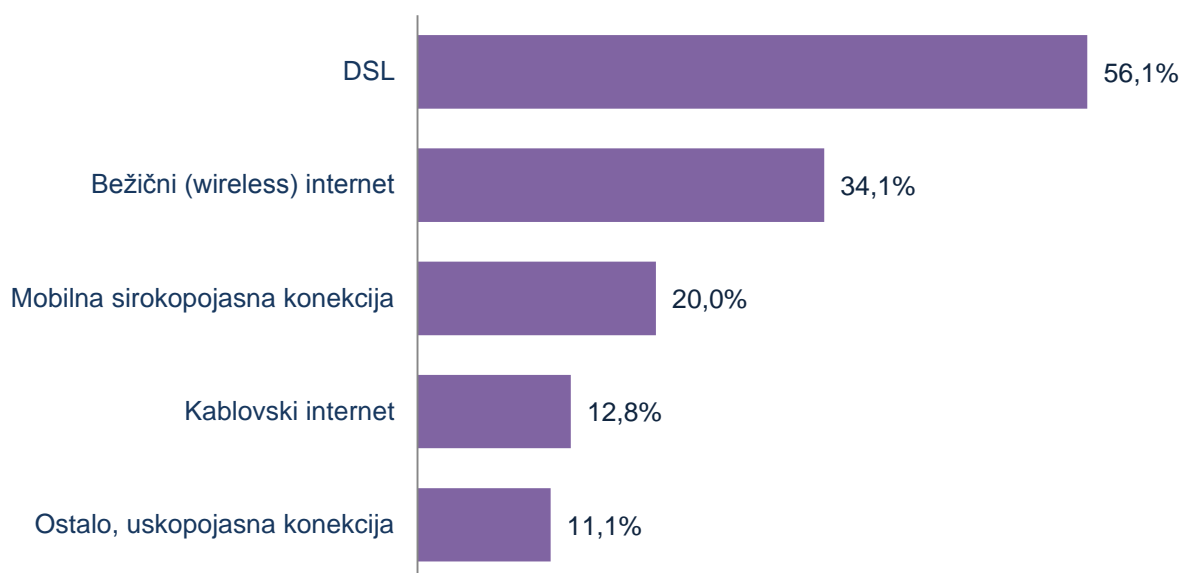
Uređaji u domaćinstvu	% domaćinstava
Personalni računar (PC)	75,3%
Laptop	52,0%
Mobilni telefon	24,2%

Od uređaja pomoću kojih se pristupa Internetu, kod personalnog računara (PC) prisutan je rast od 2,7% u odnosu na 2011. godinu.

U vezi sa načinom pristupanja Internetu, odnosno tipovima Internet konekcije, domaćinstvima je, takođe, bilo omogućeno da odaberu nekoliko ponuđenih odgovora. Na osnovu dobijenog odgovora od ukupnog broja domaćinstava koja imaju pristup Internetu, najviše domaćinstava koristi DSL (ADSL, SHDSL, VDSL) tip konekcije 56,1% i bežični (wireless) Internet 34,1% domaćinstava. Mobilnu širokopojasnu konekciju koristi 20,0 % domaćinstava koja imaju Internet, a 6,1% domaćinstava koristi uskopojasnu konekciju (dial up, modem, ISDN).

U odnosu na prethodnu godinu zabilježen pad od 2,1% domaćinstava koja koriste DSL Internet konekciju, dok se procenat domaćinstava koja koriste bežični Internet povećao za 6,5%.

Grafik 2. Tipovi internet konekcije

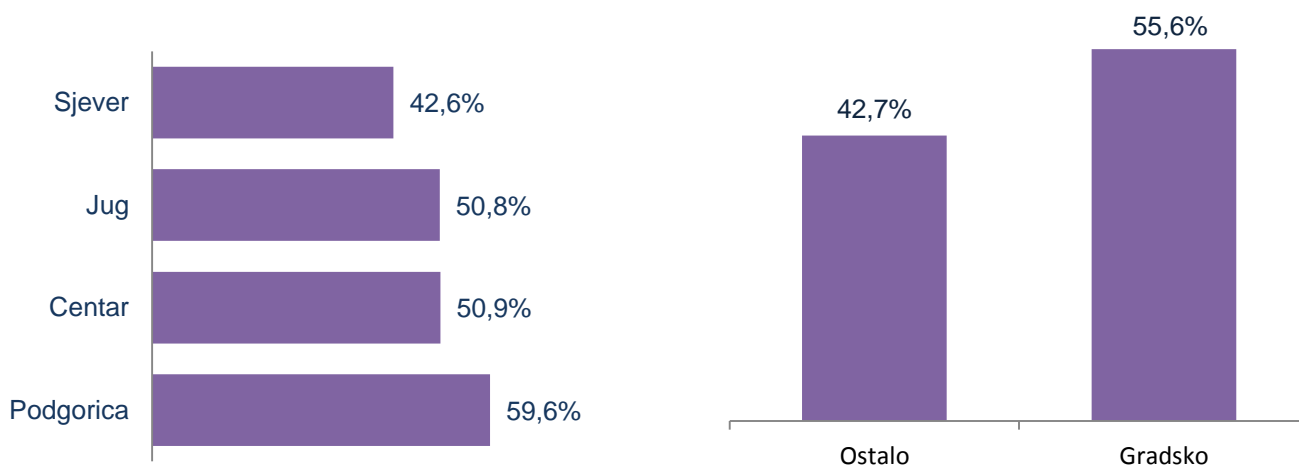
Kao najčešće navedeni razlozi zbog kojih domaćinstvo nema pristup Internetu kod kuće 26,6% domaćinstava je izjavilo da je oprema previše skupa, zatim 40,0% domaćinstava je izjavilo da nema potrebu za Internetom, dok je 25,9% domaćinstava izjavilo da je pristup Internetu veoma skup.

Tabela 2. Razlozi zbog kojih domaćinstvo nema pristup Internetu

Razlozi	% domaćinstava
Nemam potrebu za Internetom	40,0%
Oprema je suviše skupa	26,6%
Pristup Internetu je suviše skup	25,9%
Ne želim Internet	18,2%
Nedostatak vještina	12,9%
Ima pristup Internetu negdje drugdje	7,8%
Širokopojasni Internet nije dostupan	4,1%
Fizička nesposobnost	2,4%
Privatnost ili bezbjednost	0,6%
Nijedno od navedenog/ostali razlozi	14,4%

Zastupljenost računara u domaćinstvima varira u odnosu na teritorijalnu cjelinu i tip naselja, tako je u sjevernom regionu zastupljenost računara najmanja 42,6%, dok je u Podgorici najveća i iznosi 59,6%. Zastupljenost računara je veća u gradskim naseljima, odnosno 55,6% domaćinstava u gradskim naseljima je izjavilo da ima pristup računaru u domaćinstvu, dok je 42,7% domaćinstava u naseljima koja nijesu gradskog karaktera izjavilo da ima računar.

Grafik 3. Zastupljenost računara u domaćinstvima prema teritorijalnoj cjelini i tipu naselja gradsko/ostalo

Pristup Internetu u domaćinstvima varira u odnosu na teritorijalnu cjelinu i tip naselja, tako je u sjevernom regionu u naseljima koja nijesu gradskog tipa pristup Internetu najmanji i iznosi 33,1%, ali u odnosu na prethodnu godinu bilježi se rast od 12,1%. U Podgorici u naseljima gradskog tipa 64,3% domaćinstava ima pristup Internetu. U centralnom regionu u naseljima gradskog tipa 59,1% domaćinstava ima pristup Internetu.

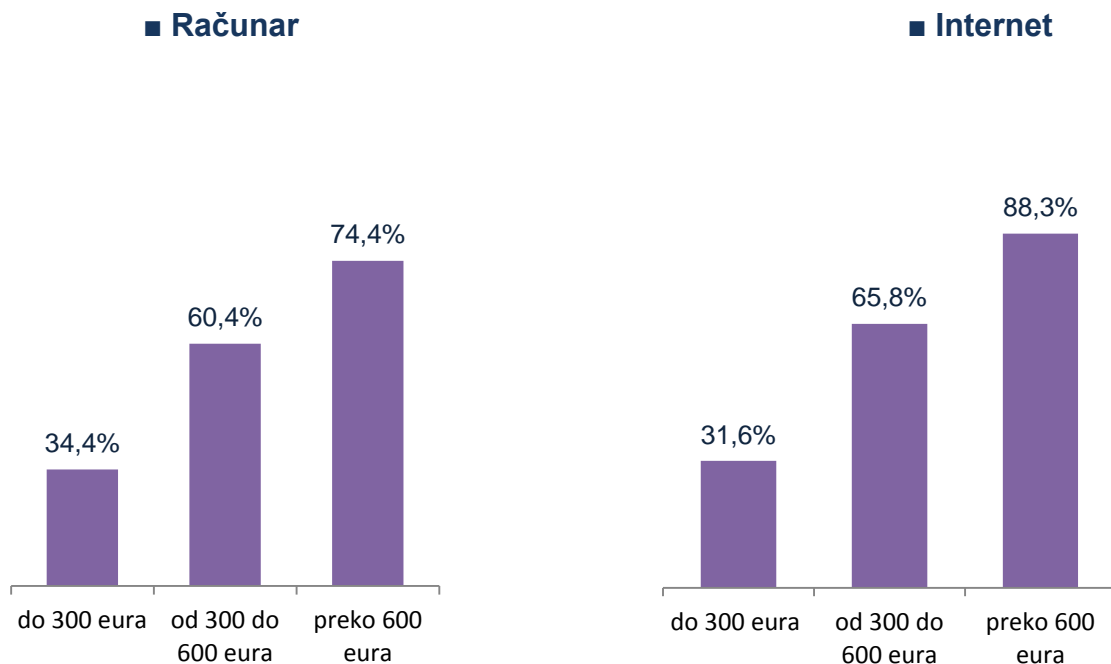
Tabela 3. Pristup Internetu kod kuće (u %)

Tip naselja	Teritorija			
	Sjever	Centar	Jug	Podgorica
Gradsko	54,4%	59,1%	63,5%	64,3%
Ostalo	33,1%	55,0%	50,8%	42,9%

Procenat domaćinstava koja imaju prihod preko 600 eura i iznosi 74,4%, dok čak 88,3% domaćinstava ima pristup Internetu kod kuće.

Rezultati istraživanja pokazuju da se procenat domaćinstava koja posjeduju računar, sa prihodom od 300 do 600 eura, povećao za 6,9%, dok se procenat onih koji imaju pristup Internetu povećao za 2,2%, u odnosu na prethodnu godinu.

Grafik 4: Procenat domaćinstava koja imaju računar i Internet priključak prema prosječnom mjesečnom prihodu domaćinstva

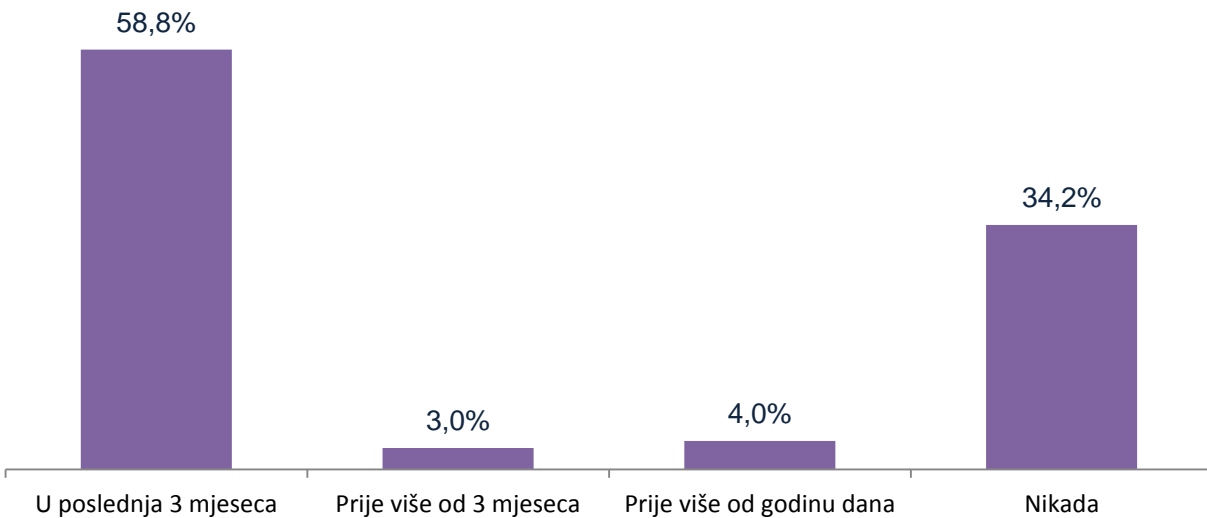
Lica

IKT istraživanje koje je sprovedeno u domaćinstvima, u skladu sa metodologijom Eurostat-a, obuhvata pojedince koji imaju između 16 i 74 godine života.

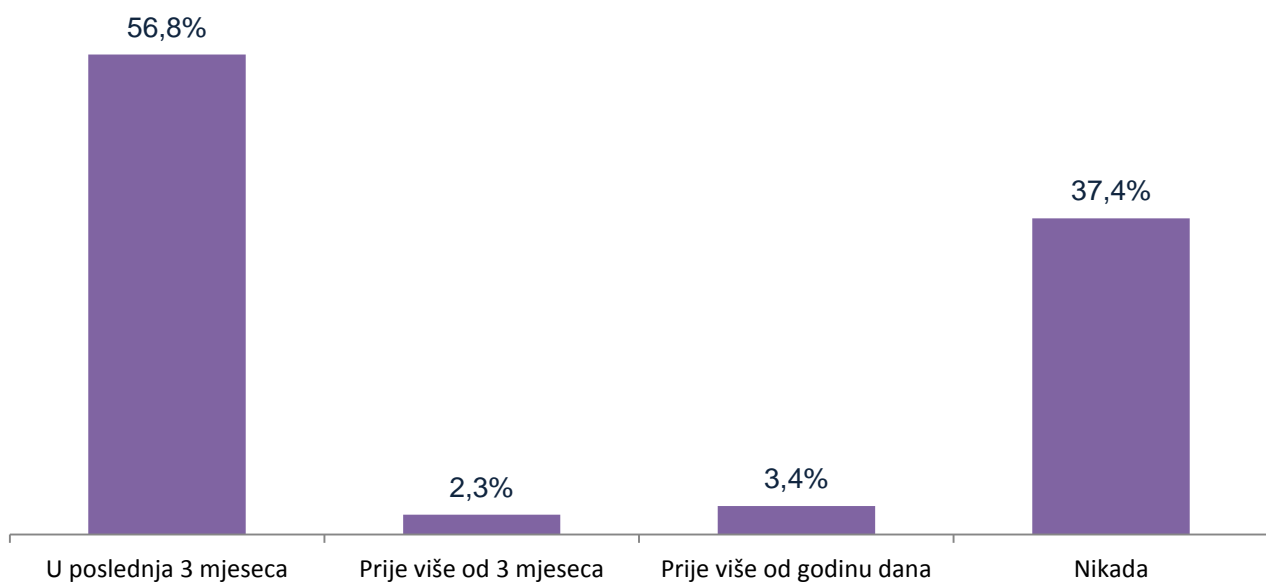
Broj lica koji su u poslednja 3 meseca koristili računar iznosi 58,8%, dok procenat onih koji nikada nijesu koristili računar iznosi 34,2%. Što se tiče korišćenje Interneta, 56,8% lica je izjavilo da je koristilo Internet u poslednja 3 meseca, pri čemu 80,8% njih Internet je koristilo svakog dana ili skoro svakog dana, 16,0% lica je koristilo Internet najmanje jednom nedjeljno.

Evidentan je rast broja lica koja su koristila računar i Internet u odnosu na prethodnu godinu, i to: procenat lica koja su koristila računar u poslednja 3 meseca se povećao za 10,9%, dok se procenat lica koja su koristila Internet u poslednja 3 meseca povećao za 10,3%.

Grafik 5. Kada ste poslednji put koristili računar?

Grafik 6. Kada ste poslednji put koristili Internet?

Iz Tabele 4. možemo da vidimo da je 91,9% lica starosti od 16 do 24 godine koristilo računar u poslednja 3 mjeseca. Kada se radi o nekoj drugoj starosnoj grupi broj lica koja su koristila računar u poslednja 3 mjeseca, ovaj procenat opada i, na primjer, za starosnu grupu od 55 do 64 godine iznosi 27,1%.

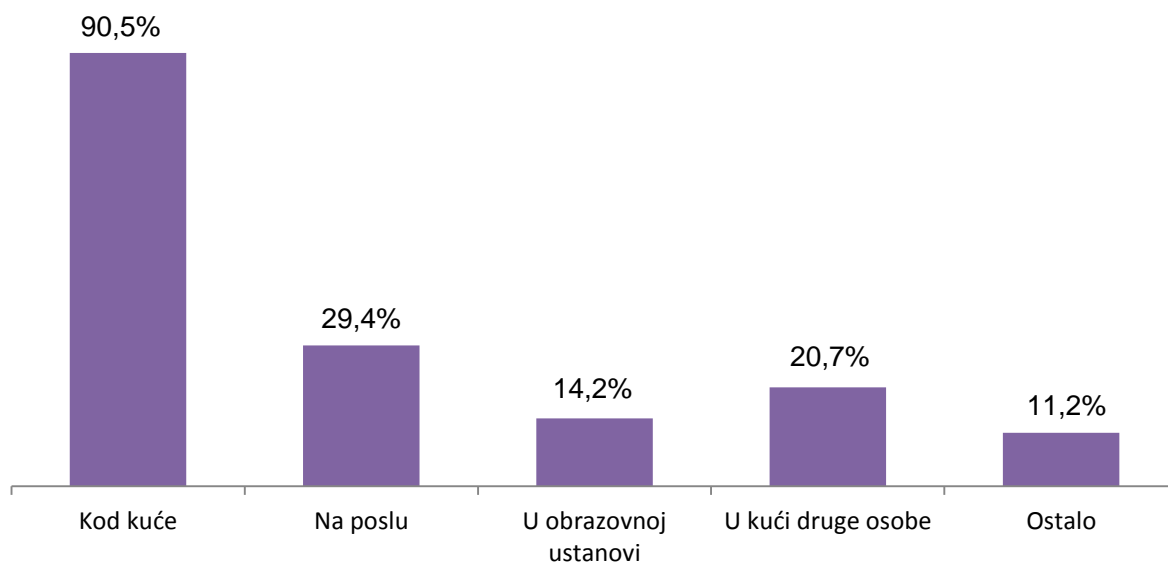
Rezultati istraživanja pokazuju da je više žena koje su izjavile da nikada nijesu koristile računar 40,8%, dok je 29,2% muškaraca izjavilo da nikad nije koristilo računar. U odnosu na prethodnu godinu broj muškaraca i broj žena koji nikad nijesu koristili računar se smanjio, dok se broj korisnika računara povećao i kod muškaraca i kod žena.

Tabela 4. Lica koja su koristila računar prema starosti i polu (u %)

Korišćenje računara	Starost						Pol	
	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	muški	ženski
U poslednja 3 mjeseca	91,9	75,8	59,6	45,6	27,1	14,8	64,3	51,6
Prije više od 3 mjeseca	0,9	2,1	5,5	5,2	2,5	1,8	2,8	3,3
Prije više od godinu dana	2,8	4,9	4,7	4,5	3,7	2,4	3,7	4,3
Nikada	4,3	17,2	30,2	44,7	66,7	80,9	29,2	40,8

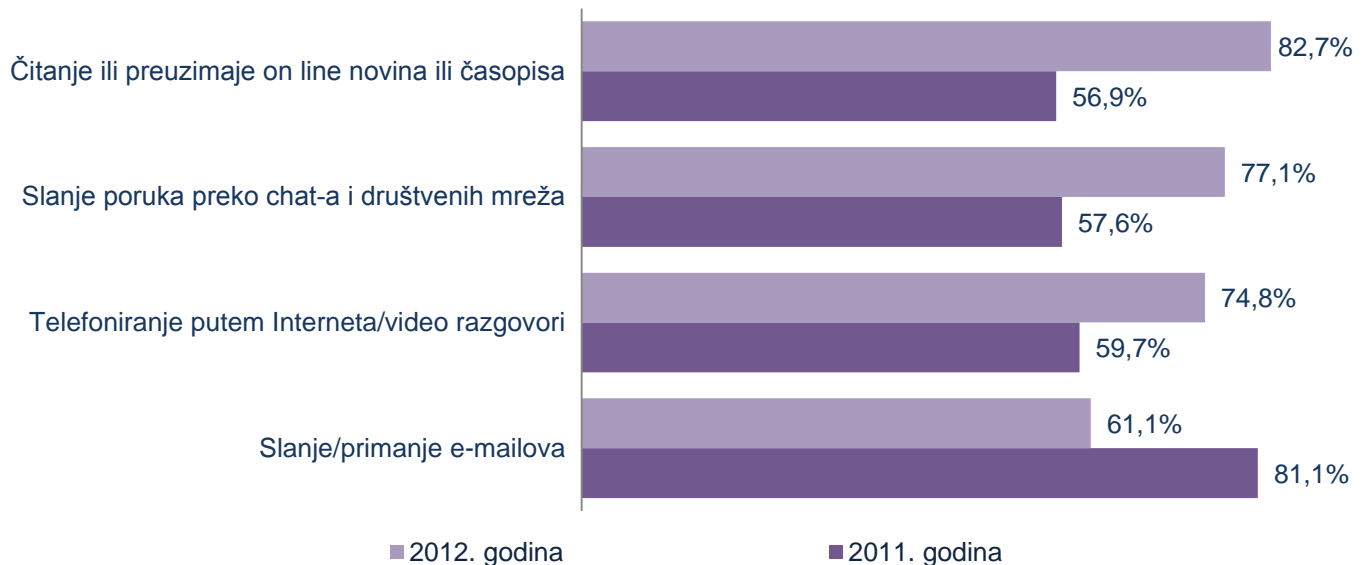
U poslednja tri mjeseca najviše ispitanika je koristilo Internet kod kuće 90,5%, dok je njih 29,4% Internet koristilo na poslu. 20,7 % anketiranih lica su izjavili da su u poslednja tri mjeseca koristili Internet u kući druge osobe, a 14,2% u obrazovnoj ustanovi. Osim toga 11,2% ispitanika je izjavilo da je internet koristilo na nekom drugom mjestu, kao što su javna biblioteka, pošta, internet kafe, hotel, aerodrom, javno mjesto itd.

Grafik 7. Gdje ste koristili Internet u poslednja 3 mjeseca?

Aktivnosti koje su ispitanici najčešće preduzimali putem Interneta u privatne svrhe u poslednja 3 mjeseca su slanje/primanje e-mailova 82,7% lica, zatim 61,1% lica je izjavilo da je ostvarivalo telefonski vid komunikacije preko interneta/video razgovori (putem web kamere), 77,1% lica je izjavilo da je komuniciralo slanjem poruka preko chat-a, društvenih mreža, novinskim grupama ili preko foruma. 74,8% lica je izjavilo da je Internet u privatne svrhe u poslednja 3 mjeseca koristilo za čitanje ili preuzimanje on-line novina/časopisa.

Grafik 8. Koje ste aktivnosti preduzimali preko Interneta u privatne svrhe u poslednja 3 mjeseca?

Na osnovu podataka u Tabeli 5., lica koja su izjavila da koriste Internet uglavnom to čine svakodnevno. Veoma mali je procenat onih koji internet koriste najmanje jednom mjesečno ili rjeđe nego jednom mjesečno. Procenat korišćenja Interneta skoro svakog dana je veći kod muškaraca i iznosi 80,6% dok je kod žena 82,3%. I kod jednih i kod drugih je evidentan rast u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 5: Prosječno korišćenje Interneta prema starosti i polu (u %) (odnosi se na lica koja su koristila Internet u poslednja 3 mjeseca)

Korišćenje Interneta	Godine starosti						Pol	
	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	muški	ženski
Svakog dana ili skoro svakog dana	80,8	89,2	80,8	82,6	63,7	65,0	80,6	82,3
Najmanje jednom nedjeljno	16,0	9,4	17,2	15,5	26,1	28,0	12,1	15,1
Najmanje jednom mjesečno	2,5	1,4	1,9	1,1	6,3	5,2	7,3	2,0
Rjeđe nego jednom mjesečno	0,7	0,0	0,0	0,8	3,9	1,7	0,0	0,6

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Zavod za statistiku Crne Gore sprovodi istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori. Ovo istraživanje se odnosi na upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima, kao i na upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija od strane domaćinstava i pojedinaca.

Nadamo se da će ovo istraživanje pružiti korisnicima dovoljno podataka o trenutnom stanju u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija i da će poslužiti kao dobra osnova za planiranje njenog daljeg razvoja.

Domaćinstva i pojedinci

- ✓ Istraživanje je sprovedeno u periodu od 1 - 15. aprila 2012. godine.
- ✓ Anketno istraživanje – intervju licem u lice.
- ✓ Dvoetafni stratifikovani uzorak. Veličina uzorka 1200 domaćinstava, odnosno 1200 lica.
- ✓ Ciljna populacija za domaćinstva su sva domaćinstva sa najmanje jednim članom koji ima između 16 i 74 godine života.
- ✓ Ciljna populacija lica su sva lica koja imaju između 16 i 74 godine života.
- ✓ Referentni period su tri mjeseca koja su prethodila anketiranju na terenu.

Podaci se publikuju i na našem web sajtu www.monstat.org

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremili:
Milica PAVLOVIĆ i Marko RADUNOVIĆ

Tel. +382-20-230-791

milica.pavlovic@monstat.org

marko.radunovic@monstat.org